

COMITETUL DE REDACTIE :

MIRCEA PETRESCU-DIMBOVIȚA, *redactor responsabil* ;
VIRGIL MIHAILESCU-BIRLIBA, *secretar de redacție* ;
ALEXANDRU ANDRONIC, VASILE CHIRICA,
ION IONIȚA, VICTOR SPINEI, membri.

Desenele care ilustrează prezentul volum au fost executate de către
Waltraud Delibaș și Emilia Platon-Drumea. Fotografiiile s-au efectuat
în laboratorul foto al Universității „Al. I. Cuza”, Iași.

The Archaeology of Moldavia

XII

Археология Молдовы

XII

INSTITUTUL DE ISTORIE ȘI ARHEOLOGIE „A. D. XENOPOL”

Bd. K. Marx, 15

6600 Iași, România

SUMAR

STUDII ȘI MATERIALE

VASILE CHIRICA, <i>Unele observații cu privire la începuturile paleoliticului superior în zona Prutului Mijlociu</i>	11
ATTILA LÁSZLÓ, <i>Date noi privind tehnica de construcție a locuințelor neolitice</i>	23
SILVIA TEODOR, <i>Elemente celtice pe teritoriul est-carpatic al României</i>	33
SILVIU SANIE, <i>Cetățuia dacică de la Barboși (II)</i>	53
MARIUS ALEXIANU, <i>Răspîndirea amforelor cu inscripții pe teritoriul dacic liber din estul României (secolele II—III e.n.)</i>	105
VIRGIL MIHAILESCU—BÎRLIBA, VASILE URSACHI, <i>Tezaurul de monede romane descoperit la Traian, județul Neamț</i>	117
VIOLIE BUTNARIU, <i>Monedele romane postauréliene în teritoriile carpato-dunăreano-pontice (anii 275—491). II. Perioada 324—383</i>	131
DAN GH. TEODOR, <i>Considerații privind fibulele romano-bizantine din secolele V—VII e. n. în spațiul carpato-dunăreano-pontic</i>	197
ALEXANDRU V. BOLDUR, <i>Teritoriul Moldovei față de principatele de Kiev și Halici</i>	225
VICTOR SPINEI și RODICA POPOVICI, <i>Săpăturile arheologice din necropola medievală de la Hudum (1987)</i>	233

NOTE

RODICA POPOVICI, <i>Două piese vestimentare din secolele VI—VII descoperite la Borniș-Neamț</i>	250
RUXANDRA MAXIM—ALAIȚA, <i>Considerații preliminare cu privire la viața spirituală a locuitorilor uezării de la Gara Banca-Vaslui din secolele IX—X</i>	253
ANDRZEJ MIKOŁAJCZYK, <i>Moldavian Coins in the 15th Century Poland</i>	263
VICTOR SPINEI, <i>Adnotări la o lucrare postumă a lui Gheorghe I. Brătianu</i>	273

RESTITUIRI

ION NESTOR, <i>Tendințe noi în istoriografia românească</i>	277
---	-----

CERCETĂRI INTERDISCIPLINARE

CORNELIA—MAGDA MANTU, <i>Metoda arheomagnetică și datarea siturilor arheologice</i>	281
FELICIA MONAH, <i>Noi determinări arheobotanice pentru Moldova</i>	303

CRONICA

VIRGIL MIHAILESCU—BÎRLIBA și VIOREL BUTNARIU, *Descoperiri monetare din Moldova. I* 311

RECENZII

- * * * *PACT 1983. First International Symposium ¹⁴C and Archaeology*, Groningen, 1981, 525 p. (Cornelia-Magda Mantu) 321
- * * * *Prospezioni archeologiche*, 10, Fondazione Lerici, 1986, 114 p. + 7 pl. (Cornelia-Magda Mantu) 322
- * * * *ARKEOIKUSKA*, 84, Vitoria-Gasteiz, f. a., 132 p. (Virgil Ștefan Nișulescu) 324
- J. LICHARDUS, M. LICHARDUS—ITTEN et G. BAILLOUD, J. CAUVIN, *La Protohistoire de l'Europe. Le Néolithique et le Chalcolithique*, Presses Universitaires de France, Paris, 1985, 640 p. + 53 fig. (Dan Monah) 325
- * * * *THE NEOLITHIC OF EUROPE*, volume 1, *The World Archaeological Congress, 1—7 September 1986*, ed. Allen & Unwin, Southampton and London, 1986 (Nicolae Ursulescu) 326
- VLADIMIR DUMITRESCU, ALEXANDRA BOLÔMEY, FLOREA MOGOȘANU, *Esquisse d'une préhistoire de la Roumanie*, Ed. Științifică și Enciclopedică, București, 1983 și VLADIMIR DUMITRESCU, *L'art préhistorique en Roumanie*, Ed. Meridiene, București, 1985 (Marius Alexianu) 327
- KALICZ NÁNDOR, *Kökori falu Aszódon*, Petöfi Múzeum, Aszód, 1985, 108 p. + 85 fig. (Nicolae Ursulescu) 328
- AMÁLIA MOZSOLICS, *Bronzefunde aus Ungarn. Depotfundhorizonte von Aranyos, Kurd und Gyermely*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 1985, 235 p. text + 286 pl. (Áthila László) 329
- ANDREI MIRON, *Das Gräberfeld von Horath. Untersuchungen zur Mittel- und Spätlatènezeit im Saar-Mosel-Raum*, in *Trierer Zeitschrift*, 49, 1986, p. 7—198 + 1 tab. + 1 hartă (Victor Spinei) 331
- N. A. FROLOVA, *The Coinage of the Kingdom of Bosphorus A. D. 69—238*, BAR International Series 56, Oxford, 1979, 249 p. + 63 pl. + 4 pl. (Virgil Mihailescu-Bîrliba) 331
- IOANA BOGDAN CĂTĂNICIU, *Evolution of the system of defence works in Roman Dacia*, BAR International Series 116, Oxford, 1981, 121 p. + 85 pl. (Virgil Mihailescu-Bîrliba) 332
- MAGDALENA TEMPELMANN—MACZYŃSKA, *Die Perlen der römischen Kaiserzeit und der frühen Phase der Völkerwanderungszeit im mitteleuropäischen Barbaricum*, Römisch—Germanische Forschungen 43, Verlag Philipp von Zabern, Mainz am Rhein, 1985, XII + 339 p., 24 fig., 16 tab., 80 pl. și 3 anexe (Ion Ioniță) 335
- DIETRICH CLAUDE, *Der Handel im westlichen Mittelmeer während des Frühmittelalters. Bericht über ein Kolloquium der Kommission für die Altertumskunde Mittel- und Nordeuropas im Jahre 1980*, Abhandlungen, Philologisch-Historische Klasse, Dritte Folge, Nr. 144, Vandenhoeck und Ruprecht, Göttingen, 1985, 332 p. (Ion Ioniță) 337
- G. A. FYODOROV—DAVYDOV, *The Culture of the Golden Horde Cities*, BAR International Series 198, Oxford, 1984, 278 p. + 113 pl. (Victor Spinei) 338
- JULIE RICHTEROVÁ, *Středověké kachle. Muzeum hlavního města Prahy*, Praha, 1982, 173 p. (Rodica Popovici) 339
- PAVEL CHIHAIA, *Tradiții răsăritene și influențe occidentale în Țara Românească*, München, 1983, 213 p. (Victor Spinei) 340
- * * * *Monumente istorice și izvoare creștine. Mărturii de străveche existență și de continuitate a românilor pe teritoriul Dunării de Jos și al Dobrogei*, Galați, 1987, 349 p. (Victor Spinei) 341

ALEXANDRU ANDRONIC, <i>Iași pînă la mijlocul secolului al XVII-lea. Geneză și evoluție</i> , Ed. Junimea, Iași, 1986, 142 p.+56 pl. (Emil Ioan Emandi)	642
--	-----

VIATA ȘTIINȚIFICĂ

MIRCEA PETRESCU—DÎMBOVIȚA, <i>Simpozionul internațional cu tema : „Calul și căruța în epoca fierului preromană din centrul și sud-estul Europei” (Olzenhausen, 11—15 decembrie 1984)</i>	347
VICTOR SPINEL, <i>Călătorie de documentare în R. P. Bulgară (1986)</i>	348
VIRGIL MIHAILESCU—BÎRLIBA, <i>Stagiu de documentare în U.R.S.S.</i>	350

OBITUARIA

<u>NICOLAE VLASSA</u>	353
<u>ADRIAN C. FLORESCU</u>	357
<u>GRIGORE FOIT</u>	361

· LISTA ABREVIERILOR	663
--------------------------------	-----

SOMMAIRE

ÉTUDES ET MATÉRIAUX

VASILE CHIRICA, <i>Observations concernant le commencement du paléolithique supérieur dans la zone du Prut Moyen</i>	11
ATTILA LÁSZLÓ, <i>Nouvelles données concernant la technique de construction des habitations néolithiques</i>	23
SILVIA TEODOR, <i>Eléments celtiques sur le territoire est-carpatique de la Roumanie</i>	33
SILVIU SANIE, <i>La citadelle gète-dace de Barboși (II)</i>	53
MARIUS ALEXIANU, <i>La diffusion des amphores avec inscriptions dans le territoire des Daces libres de l'est de la Roumanie (IIème — IIIème s. de n.è.)</i>	105
VIRGIL MIHĂILESCU—BÎRLIBA, VASILE URSACHI, <i>The Roman Coin Hoard Discovered at Traian, Neamț County</i>	117
VIOREL BUTNARIU, <i>Les monnaies romaines post-auréliennes dans les territoires carpato-danubiano-pontiques (les années 275—491). II. La période 324—383</i>	131
DAN GH. TEODOR, <i>Considérations concernant les fibules romano-byzantines des Ve—VIIe siècles n. è. dans l'espace carpato-danubiano-pontique</i>	197
ALEXANDRU V. BOLDUR, <i>Le territoire de la Moldavie par rapport aux Principautés de Kiev et de Halici</i>	225
VICTOR SPINEI and RODICA POPOVICI, <i>Archaeological Excavations at Hudum Medieval Necropolis (1987)</i>	233

NOTES

RODICA POPOVICI, <i>Deux pièces vestimentaires des VIe—VIIe siècles, découvertes à Boruiș-Neamț</i>	250
RUXANDRA MAXIM—ALAIIBA, <i>Considérations préliminaires concernant la vie spirituelle des habitants de l'établissement des IXe—Xe siècles Gara Banca—Vaslui</i>	253
ANDRZEJ MIKOŁAJCZYK, <i>Moldavian Coins in the 15th Century Poland</i>	263
VICTOR SPINEI, <i>Notes on one of Gheorghe I. Brătianu's Posthumous Works</i>	273

PAGES RÉIMPRIMÉES

ION NESTOR, <i>Nouvelles tendances dans l'historiographie roumaine</i>	277
--	-----

RECHERCHES INTERDISCIPLINAIRES

CORNELIA-MAGDA MANTU, <i>The Archaeomagnetic Method and the Dating of the Archaeological Sites</i>	281
FELICIA MONAȘ, <i>Nouvelles déterminations archéobotaniques en Moldavie</i>	303

CHRONIQUE

<p>VICTOR MIHAILESCU-BIRLIBA, VIOREL BUTNARIU, <i>Monetary Discoveries from Moldavia. I</i> . . . . .</p>	311
COMPTES RENDUS	
<p>* * * <i>PACT 1983. First International Symposium ¹⁴C and Archaeology</i>, Groningen, 1981, 525 p. (Cornelia-Magda Mantu) . . . . .</p>	321
<p>* * * <i>Prospezioni archeologiche</i>, 10, Fondazione Lerici, 1986, 114 p. +7 pl. (Cornelia-Magda Mantu) . . . . .</p>	322
<p>* * * <i>ARKEOLIKUSKA</i>, 84, Vitoria-Gasteiz, f. a., 132 p. (Virgil Ștefan Nițulescu) . . . . .</p>	324
<p>J. LICHARDUS, M. LICHARDUS-ITTEN et G. BAILLOUD, J. CAUVIN, <i>La Protostoire de l'Europe. Le Néolithique et le Chalcolithique</i>, Presses Universitaires de France, Paris, 1985, 640 p.+55 fig. (Dan Monah) . . . . .</p>	325
<p>* * * <i>THE NEOLITHIC OF EUROPE</i>, volume 1, <i>The World Archaeological Congress, 1-7 September 1986</i>, ed. Allen & Unwin, Southampton and London, 1986 (Nicolae Ursulescu) . . . . .</p>	326
<p>VLADIMIR DUMITRESCU, ALEXANDRA BOLOMEY, FLOREA MOGOȘANU, <i>Esquisse d'une préhistoire de la Roumanie</i>. Ed. Științifică și Enciclopedică, București, 1983 et VLADIMIR DUMITRESCU, <i>L'art préhistorique en Roumanie</i>, Ed. Meridiene, București, 1985 (Marius Alexianu) . . . . .</p>	327
<p>KALICZ NÁNDOR, <i>Kökori falu Aszódon</i>, Petöfi Múzeum, Aszód, 1985, 108 p.+85 fig. (Nicolae Ursulescu) . . . . .</p>	328
<p>AMÁLIA MOZSOLICS, <i>Bronzefunde aus Ungarn. Depotfundhorizonte von Aranyos, Kurd und Gyermely</i>, Akadémiai Kiadó, Budapest, 1985, 235 p. text+286 pl. (Attila László) . . . . .</p>	329
<p>ANDREI MIRON, <i>Das Gräberfeld von Horath. Untersuchungen zur Mittel- und Spätlatènezeit im Saar-Mosel-Raum</i>, dans <i>Trierer Zeitschrift</i>, 49, 1986, p. 7-198+1 tab.+1 carte (Victor Spinei) . . . . .</p>	331
<p>N. A. FROLOVA, <i>The Coinage of the Kingdom of Bosphorus A. D. 69-238</i>, BAR International Series 56, Oxford, 1979, 249 p.+63 pl.+4 pl. (Virgil Mihailescu-Birliba) . . . . .</p>	331
<p>IOANA BOGDAN CĂTĂNICIU, <i>Evolution of the system of defence works in Roman Dacia</i>, BAR International Series 116, Oxford, 1981, 121 p.+85 pl. (Virgil Mihailescu-Birliba) . . . . .</p>	332
<p>MAGDALENA TEMPELMANN-MACZYŃSKA, <i>Die Perlen der römischen Kaiserzeit und der frühen Phase der Völkerwanderungszeit im mitteleuropäischen Barbaricum</i>, Römisch-Germanische Forschungen 43, Verlag Philipp von Zabern, Mainz am Rhein, 1985, XII+339 p., 24 fig., 16 tab., 80 pl. et 3 annexes (Ion Ioniță) . . . . .</p>	335
<p>DIETRICH CLAUDE, <i>Der Handel im westlichen Mittelmeer während des Frühmittelalters. Bericht über ein kolloquium der Kommission für die Altertumskunde Mittel- und Nordeuropas im Jahre 1980</i>, Abhandlungen, Philologisch-Historische Klasse, Dritte Folge, Nr. 144, Vandenhoeck und Ruprecht, Göttingen, 1985, 332 p. (Ion Ioniță) . . . . .</p>	337
<p>G. A. FYODOROV-DAVYDOV, <i>The Culture of the Golden Horde Cities</i>, BAR International Series 198, Oxford, 1984, 278 p.+113 pl. (Victor Spinei) . . . . .</p>	338
<p>JULIE RICHTEROVA, <i>Středověké kachle. Muzeum hlavního města Prahy</i>, Praha, 1982, 173 p. (Rodica Popovici) . . . . .</p>	339
<p>PAVEL CHIHAIIA, <i>Tradiții răsăritene și influențe occidentale în Țara Românească</i>, München, 1983, 213 p. (Victor Spinei) . . . . .</p>	340
<p>* * * <i>Monumente istorice și izvoare creștine. Mărturii de străveche existență și de continuitate a românilor pe teritoriul Dunării de Jos și al Dobrogei</i>, Galați, 1987, 349 p. (Victor Spinei) . . . . .</p>	341

ALEXANDRU ANDRONIC, <i>Iași pînă la mijlocul secolului al XVII-lea. Geneză și evoluție</i> , Ed. Junimea, Iași, 1986, 142 p.+56 pl. (Emil Ioan Emandi)	342
--	-----

LA VIE SCIENTIFIQUE

MIRCEA PETRESCU—DÎMBOVIȚA, <i>Symposion internationale, „Pferd und Wagen der vorrömischen Eisenzeit Mittel- und Südosteuropas“</i> (Otzenhausen, 11—15 decembre 1984)	347
VICTOR SPINEI, <i>Voyage de documentation en R.P. de Bulgarie (1986)</i>	348
VIRGIL MIHAILESCU—BIRLIBA, <i>Stage de documentation en U.R.S.S.</i>	350

OBITUARIA

<u>NICOLAE VLASSA</u>	353
<u>ADRIAN.C. FLORESCU</u>	357
<u>GRIGORE FOIT</u>	361

LISTE DES ABREVIATIONS	363
----------------------------------	-----